

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2009 - 2014

Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας

2013/2181(INI)

26.11.2013

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

σχετικά με την ευρωπαϊκή γαστρονομική κληρονομιά: πολιτιστικές και
εκπαιδευτικές πτυχές
(2013/2181(INI))

Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας

Εισηγητής: Santiago Fisas Ayxela

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ	7

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την ευρωπαϊκή γαστρονομική κληρονομιά: πολιτιστικές και εκπαιδευτικές πτυχές
(2013/2181(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές (COM(2008)40 τελικό),
- έχοντας υπόψη την έκθεση της UNESCO του 2002 σχετικά με τη διατροφή,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της ΠΟΥ σχετικά με την πολιτική για τα τρόφιμα και τη διατροφή στα σχολεία («Food and Nutrition Policy for Schools»),
- έχοντας υπόψη τη Λευκή Βίβλο με τίτλο «Ευρωπαϊκή στρατηγική για θέματα υγείας που έχουν σχέση με τη διατροφή, το υπερβολικό βάρος και την παχυσαρκία» (COM(2007)0279),
- έχοντας υπόψη τη σύμβαση της UNESCO της 17ης Οκτωβρίου 2003 για την προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 48 του Κανονισμού του,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας (A7-0000/2013),

Εκπαιδευτικές πτυχές

- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κατάσταση της υγείας και η ευημερία των λαών, τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον, εξαρτώνται σε σημαντικό βαθμό από τη διατροφή που ακολουθούν·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΠΟΥ, στο πλαίσιο της παγκόσμιας πρωτοβουλίας που έχει αναλάβει για την προαγωγή της υγείας στα σχολεία, θεωρεί ότι τα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι το κατάλληλο μέρος για την απόκτηση θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων σχετικά με την υγεία και τη διατροφή·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η παιδική ηλικία είναι καθοριστική ως προς τη διαμόρφωση υγιεινών συμπεριφορών και την απόκτηση γνώσεων με σκοπό την υιοθέτηση ενός υγιεινού τρόπου ζωής, και ότι το σχολείο προσφέρεται για την ανάπτυξη αποτελεσματικών πρωτοβουλιών με σκοπό τη μεταβολή συμπεριφοράς σε μακροπρόθεσμο διάστημα·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα σχολικά ιδρύματα διαθέτουν χώρους και μέσα που μπορούν να συμβάλλουν τόσο στη διαπαιδαγώγηση σε θέματα διατροφής και στη διαχείριση των τροφίμων όσο και στη διαμόρφωση διατροφικών συμπεριφορών οι οποίες, σε συνδυασμό με μια συνεχή και μέτριας έντασης σωματική άσκηση, ευνοούν την υιοθέτηση ενός

υγιεινού τρόπου ζωής·

- E. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στο πλαίσιο της συνεδρίασης του ευρωπαϊκού δικτύου ιδρυμάτων για τη διατροφή (European Nutrition Foundations Network, ENF) σχετικά με τη διατροφή και τον ρόλο των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, επισημάνθηκε η ανάγκη να ενσωματωθεί στο πρόγραμμα μαθημάτων η διατροφή και συμφωνήθηκε ομόφωνα να ενημερωθούν σχετικώς, μεταξύ άλλων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Επιτροπή·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι στόχος των ευρωπαϊκών προγραμμάτων «Τρόφιμα στα σχολεία» («Food at Schools») είναι να εξασφαλίζεται ότι τα τρόφιμα που προσφέρονται στα κυλικεία και τις καντίνες των σχολείων περιέχουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία μιας ισορροπημένης διατροφής·

Πολιτιστικές πτυχές

- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι η γαστρονομία συνίσταται σε ένα σύνολο γνώσεων, εμπειριών, τεχνών και χειροτεχνιών που εξασφαλίζουν έναν υγιεινό και απολαυστικό τρόπο διατροφής·
- H. λαμβάνοντας υπόψη ότι η γαστρονομία είναι μέρος της ταυτότητάς μας καθώς και θεμελιώδες στοιχείο της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι σημαντικό να διατηρούνται τα ήθη και τα έθιμα που σχετίζονται με τη γαστρονομία·
- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι η γαστρονομία είναι μία από τις σημαντικότερες πολιτιστικές εκφράσεις του ανθρώπου και ότι η εν λόγω έννοια δεν αφορά μόνον την αποκαλούμενη «υψηλή μαγειρική» αλλά όλες τις εκφάνσεις της μαγειρικής των διάφορων περιοχών και κοινωνικών στρωμάτων, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που σχετίζονται με την τοπική παραδοσιακή κουζίνα·
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η γαστρονομία ταυτίζεται με τις διάφορες πτυχές της διατροφής και ότι οι τρεις βασικότεροι άξονές της είναι η υγεία, οι διατροφικές συνήθειες και η απόλαυση·
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διατροφικές συνήθειες των ευρωπαϊκών πληθυσμών συνιστούν μια πλούσια κληρονομιά κοινωνικής και πολιτιστικής φύσεως που είναι σημαντικό να μεταδίδεται από γενιά σε γενιά, και ότι το σχολείο, μαζί με την οικογένεια, είναι το πλέον κατάλληλο μέρος για την απόκτηση αυτών των γνώσεων·
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η γαστρονομία αναδεικνύεται σε ένα από τα βασικά μέσα διαφήμισης στον τομέα του τουρισμού και ότι η αλληλεπίδραση μεταξύ τουρισμού, γαστρονομίας και διατροφής έχει εξαιρετικά θετικό αντίκτυπο στην τουριστική προώθηση·
- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η γαστρονομία συμβάλλει στην προώθηση της κληρονομιάς των διαφόρων περιοχών·

Εκπαιδευτικές πτυχές

1. καλεί τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν στα προγράμματα διδασκαλίας τους τη δυνατότητα απόκτησης γνώσεων σχετικά με τη διατροφή, τη διατροφική υγεία και τις διατροφικές συνήθειες, με σκοπό τη βελτίωση της κατάστασης της υγείας και της ευημερίας των πολιτών·
2. υπογραμμίζει την ανάγκη περαιτέρω εμπλουτισμού των σχολικών προγραμμάτων με πληροφορίες σχετικά με τη γαστρονομική κουλτούρα, τη διαδικασία προετοιμασίας, παραγωγής, διατήρησης και διανομής των τροφίμων, τις κοινωνικοπολιτιστικές επιρροές τους και τα δικαιώματα των καταναλωτών·
3. υπενθυμίζει ότι, σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες, η διατροφή περιλαμβάνεται ήδη στα προγράμματα σπουδών, ενώ σε άλλες διδάσκεται με διάφορους άλλους τρόπους, όπως μέσω προγραμμάτων που υλοποιούνται, μεταξύ άλλων, από τις τοπικές αρχές ή από ιδιωτικούς φορείς·
4. επαναλαμβάνει ότι πρέπει να ενισχυθεί η εκπαίδευση σε θέματα διατροφής και να υποστηριχθεί η σωστή διατροφή στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, όπως άλλωστε και οι αθλητικές δραστηριότητες και η σωματική άσκηση σε όλα τα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρώπης·
5. υπενθυμίζει ότι η σωστή διατροφή των παιδιών αυξάνει την ευεξία τους και βελτιώνει τις δυνατότητές τους όσον αφορά την εκμάθηση·
6. τονίζει ότι οι διατροφικές συνήθειες της παιδικής ηλικίας μπορεί να επηρεάσουν τις διατροφικές προτιμήσεις και επιλογές στην ενήλικη ζωή·
7. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμπεριλάβει το θέμα της διατροφής στο πρόγραμμα Comenius για τη σχολική εκπαίδευση·
8. θεωρεί ότι η διατροφική διαπαιδαγώγηση πρέπει να υποστηρίζεται από την οικογένεια, τους δασκάλους, την εκπαιδευτική κοινότητα και όλους τους επαγγελματίες του κλάδου της εκπαίδευσης·
9. επισημαίνει ότι οι τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως αποτελεσματικό εργαλείο μάθησης·
10. καλεί τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν για την κατάλληλη κατάρτιση των εκπαιδευτικών ώστε να είναι σε θέση να διδάξουν αποτελεσματικά την «επιστήμη της διατροφής» στα σχολεία και τα πανεπιστήμια·
11. καλεί τα κράτη μέλη να ανταλλάξουν γνώσεις και βέλτιστες πρακτικές σχετικά με τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες γαστρονομικού περιεχομένου και να ενθαρρύνουν τη διάδοση γαστρονομικών γνώσεων στις διάφορες περιοχές·

Πολιτιστικές πτυχές

12. υπογραμμίζει την ανάγκη ενημέρωσης σχετικά με την ποικιλομορφία και την ποιότητα της ευρωπαϊκής γαστρονομίας, η οποία αποτελεί μέρος της ευρωπαϊκής πολιτιστικής

κληρονομιάς·

13. υπογραμμίζει τη συμβολή της γαστρονομίας ως εργαλείου ανάπτυξης σε διάφορους τομείς της οικονομίας, συμπεριλαμβανομένου του τομέα της εστίασης, του τουρισμού, των γεωργικών προϊόντων διατροφής, της έρευνας, κ.ά.·
14. επικροτεί τις πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην προώθηση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως οι εκθέσεις και τα γαστρονομικά φεστιβάλ που πραγματοποιούνται σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο·
15. επικροτεί πρωτοβουλίες όπως το «αργό γεύμα» («Slow Food»), στο πλαίσιο των οποίων οι πολίτες μαθαίνουν να εκτιμούν την κοινωνική και πολιτιστική σημασία του φαγητού·
16. καλεί τα κράτη μέλη να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν πολιτικές που αποσκοπούν στην ποιοτική και ποσοτική βελτίωση του γαστρονομικού τομέα –τόσο αυτού καθαυτού του τομέα όσο και σε σχέση με την τουριστική του προσφορά– στο πλαίσιο της πολιτιστικής και οικονομικής ανάπτυξης των διαφόρων περιφερειών·
17. καλεί τα κράτη μέλη και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενισχύσουν τις πολιτιστικές πτυχές της γαστρονομίας και να προωθήσουν τις διατροφικές συνήθειες που συμβάλλουν στην καλή υγεία των καταναλωτών εξασφαλίζοντας παράλληλα την απόλαυση που συνδέεται με το φαγητό·
18. καλεί τα κράτη μέλη να συνεργαστούν μεταξύ τους και να στηρίξουν τις πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη διατήρηση της υψηλής ποιότητας, της ποικιλομορφίας, της ετερογένειας και της μοναδικότητας των χειροποίητων τοπικών, περιφερειακών και εθνικών προϊόντων με σκοπό την καταπολέμηση της ομοιογενοποίησης η οποία, μακροπρόθεσμα, ενδέχεται να οδηγήσει στην υποβάθμιση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς·
19. υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται σε επίπεδο κρατών μελών και περιφερειών με σκοπό την προώθηση και τη διατήρηση της τοπικής γαστρονομικής κληρονομιάς·
20. παροτρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμπεριλάβει την ευρωπαϊκή γαστρονομία στα προγράμματα και τις πρωτοβουλίες πολιτιστικού χαρακτήρα·
21. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να κατοχυρώσουν τις γαστρονομικές τους παραδόσεις και πρακτικές στη σύμβαση της UNESCO για την προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στη διαφύλαξή τους·
22. συνιστά στις ευρωπαϊκές πόλεις να υποβάλουν την υποψηφιότητά τους στην UNESCO, στο πλαίσιο του προγράμματος «Δίκτυο δημιουργικών πόλεων», προκειμένου να αναγνωριστούν ως πόλεις γαστρονομίας·

ο

ο ο

23. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην

Επιτροπή, καθώς και στις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Οι εξελίξεις των τελευταίων ετών ανέδειξαν την εξαιρετική σημασία που έχει η διατροφή, υπό την ευρύτερη έννοια της, για τη σημερινή κοινωνία.

Αφενός, στο πλαίσιο των αναπτυξιακών στόχων της Χιλιετίας, πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες με σκοπό την εξάλειψη της πείνας και την εξασφάλιση πόσιμου νερού για τους κατοίκους όλων των χωρών που εξακολουθούν να υποφέρουν από αυτές τις παντελώς ανεπίτρεπτες για τον 21ο αιώνα μάστιγες.

Αφετέρου, προκαλεί κατάπληξη το γεγονός ότι, στις αναπτυγμένες χώρες, όπου η οικονομία αναπτύσσεται ικανοποιητικά, η διατροφή αποτελεί πλέον λόγω της έλλειψης καλλιέργειας ή/και παιδείας μία από τις σημαντικότερες αιτίες ασθενειών και παθολογιών οι οποίες δημιουργούν πρόσθετες δαπάνες για τον τομέα της δημόσιας ή ιδιωτικής υγειονομικής περίθαλψης.

Μάλιστα, η κακή διατροφή είναι η βασικότερη αιτία της παχυσαρκίας, της ανορεξίας, των καρδιαγγειακών νόσων, του διαβήτη, των γαστρεντερολογικών προβλημάτων, κ.ά.

Προφανώς, οι παραπάνω ασθένειες δεν οφείλονται μόνο στην κακή διατροφή. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν επίσης η έλλειψη σωματικής άσκησης, η υπερβολική κατανάλωση επικίνδυνων ουσιών, όπως τα ναρκωτικά, το αλκοόλ ή ο καπνός, αλλά και η συναισθηματική κατάσταση του ατόμου.

Ωστόσο, η διατροφή δεν παύει να είναι ο βασικότερος παράγοντας.

Προκειμένου να αποφευχθούν τα έκτακτα και επαχθή έξοδα της θεραπείας των ασθενειών και των παθολογιών που οφείλονται στην κακή διατροφή, ακόμη και στις πιο αναπτυγμένες κοινωνίες, πρέπει οπωσδήποτε να ενσωματωθούν μαθήματα διατροφής-σίτισης, σεμινάρια και μαθήματα παραδοσιακής γευσιγνωσίας και η καλλιέργεια της διατροφής-γαστρονομίας στα εκπαιδευτικά συστήματα των διαφόρων χωρών.

Επιπλέον, είναι σαφές ότι η μαγειρική έχει μετατραπεί σε μια μορφή καλλιτεχνικής και πολιτισμικής έκφρασης που αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία· ότι οι κοινωνικές και οικογενειακές σχέσεις χτίζονται και μέσα από τη διατροφή και το καλό φαγητό και ότι, φυσικά, η απόλαυση που συνοδεύει την κατανάλωση φαγητού είναι απαραίτητη από οργανοληπτική αλλά και ψυχολογική σκοπιά, δεδομένου ότι το φαγητό συμβάλλει σημαντικά στην ψυχική και συναισθηματική ισορροπία του ανθρώπου.

Τέλος, είναι προφανές ότι η γαστρονομία έχει αναδειχθεί σε θεμελιώδες στοιχείο της τουριστικής πρόωθησης και ότι, σε τελική ανάλυση, για τους τουρίστες και τους ταξιδιώτες η γαστρονομία αποτελεί ένα σημαντικό πεδίο αναζήτησης στο πλαίσιο ενός ταξιδιού.

Ωστόσο, για να μπορούν η διατροφή-σίτιση και η διατροφή-γαστρονομία να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη σημερινή κοινωνία, πρέπει πρωτίστως να εξασφαλιστεί η κατάλληλη μόρφωση και παιδεία των πολιτών στον εν λόγω τομέα.

Για τον σκοπό αυτό, κρίνεται απαραίτητο, στις κοινωνίες του 21ου αιώνα να ενσωματωθούν οι γνώσεις οι σχετικές με την διατροφή-σίτιση και την γευσιγνωσία, ήτοι η αγωγή της διατροφής-γαστρονομίας, ως ουσιαστικό και υποχρεωτικό στοιχείο στα προγράμματα διδασκαλίας όλων των ευρωπαϊκών χωρών.

Είναι επομένως ύψιστης σημασίας να αναπτύξει η Ευρωπαϊκή Ένωση πολιτικές εκπαίδευσης στον τομέα της διατροφής και της γαστρονομίας.

Δεν νοείται οι μαθητές να αφιερώνουν τόσο πολύ χρόνο στη μελέτη διαφόρων θεμάτων και όχι στο θέμα του φαγητού, συμπεριλαμβανομένων των διατροφικών, κοινωνικών, πολιτιστικών, οργανοληπτικών και γαστρονομικών πτυχών του.

Η εν λόγω εκπαίδευση δεν μπορεί να είναι αυστηρά θεωρητική καθώς όλα τα θέματα που συνδέονται με τις αισθήσεις απαιτούν εμπειρία και πρακτική. Για τον λόγο αυτό, παράλληλα με την απόκτηση των αναγκαίων θεωρητικών γνώσεων, οι μαθητές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να πειραματίζονται, να ασκούν και να εκπαιδεύουν τις αισθήσεις τους, τη γεύση, την αφή και την όσφρηση ώστε να μπορούν να απολαμβάνουν ένα φαγητό, και ειδικότερα ένα υγιεινό φαγητό.

Ο βασικός στόχος της σύγχρονης διαπαιδαγώγησης και της μόρφωσης σε θέματα διατροφής του 21ου αιώνα πρέπει να είναι ο εξής: να αποδείξουμε σε όλους τους ανθρώπους, ανεξαρτήτως ηλικίας, και να τους πείσουμε ότι όχι μόνο μπορούμε αλλά και πρέπει να τρώμε υγιεινά και ποιοτικά.